

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A kúlai sörház-váltás ügye.

ez ügyben eddig az előzmények vagy éppen nem, vagy csak részletesen érintettek; pedig azoknak pontos ismerete nélkül, az ügyhöz hozzászólani, vagy azt előbbre vinni akarni, merőben lehetetlen. Álljanak hát itt a következő hiteles történeti adatok:

Kúla község képvisellete 1884. november 11-én tartott ülésből az érdekelt 32 községet 1885. évi január 22-re Kúlára értekezletre hívja meg.

Ez értekezleten 21 község képviselati magát. Itt Zsupanszky Lyubomir, ó-szivaci jegyző, indítványa fogadtatott el, mely szerint Rác György értekezleti elnök 1885. évi január 28-án megkéri a szegedi jószágigazgatóságot, hogy a kincstár halassza el a sörház és járuléka eladását addig, míg az érdekelt községek a vételárat önmaguk között fölöstják, és hogy kegyeskedjék a magas pénzügyminiszterium megengedni, hogy ezen tárgyakat 4 vagy 6 község is megvehesse, de úgy, hogy utólag a többi érdekelt községeknek megszerzési áron átengedni köteleztesse az arányos részt.

Erre 2808. ex 1885. július 20-án az államjóságigazgatóság értesíti a kúlai elöljárókat, hogy a sörház és járuléka eladását a pénzügyminiszter a bérlet lejártáig fölfüggesztette; egyben fölhívta az érdekeltet az előmunkálatok megtételére, hogy az eladás „1888 folyamán minden akadály nélkül keresztülvihető legyen.”

Ezen leirat alapján Rác György az érdekelteket 1885. évi november 20-án körirattal értesíti a fentebbi rendeletről.

Ezentul 2 egész éven át nem történik semmi. A mély indolenciát Marschan szegedi jószágigazgatónak 1887. évi július 9-én 6741. sz. alatt, a pénzügyminiszternek június 25-én 35.442. számú intézvényére alapított körirata töri meg, melyben értesíti őket, hogy „ha az eladás iránt a községekkel való egyezség nem sikerülne, akkor a sörház és sörméresi jog hasznosítása iránt más irányban kellend intézkedni.” Folytatólag szemrehányást tesz Kúla községének, hogy az eladási kules megállapításához ennyi idő alatt sem szerzett adatokat, sőt ama fölhívásra a rendelet kelteig nem is felelt. Egyben a megállapított vételárnak azon évi július 25-ig való betérjesztését okvetlenül sürgeti. E sürgetés kapcsán a kúlai bíró és jegyző július 15-én keltezett és július 24-re szóló meghívót küld szét az érdekeltég tagjaihoz. Ez értekezleten megjelent 24 község u. m.: Parabut, Lality, Keresztúr, Pivnica, N.-Palánka, Uj-Palánka, Bukin, Bulkesz, Gajdobra, Ó-Keér, Torzsa, Tovariso, Ó- és Uj-Soóvé, Feketehegy, Hegyes, Szeghegy, Cservenka, Ó- és Uj-Szivac, Ó- és Uj-Verbász, Kúla, Kucura. Ekkor Kis-Keér, Veprovác, Paraga és Ó-Palánka a vétel ellen; Szilbás, Deszpót-Szent-Iván, Obrovác és Plávna pedig sehogy sem nyilatkoztak.

Ezen értekezleten kimondatott, hogy a jelenlevők a sörházat és járulékait az 1884. évi május 27-én 1372. sz. alatti eladási hirdetményben kitett 206 ezer forint becsáron megveszik, augusztusig a vételári hányadot megszavazzák és bejelentik: sőt ha néhány község visszalépne is, a többiek az 1885. évi január 22-iki jegyzőkönyv értelmében, vevők maradnak.

1887. augusztus 17-én a kúlai városházában a kilenc tagú végrehajtó bizottság összeült és augusztus 29-ére csakugyan összehívta az érdekeltéget.

Az érdekeltégből csak 14 község jelent meg hiteles községi felhatalmazással, u. m.: Ó- és Uj-Verbász, Ó- és Uj-Soóvé, Uj-Szivac, Uj- és N.-Palánka, Bukin, Gajdobra, Bulkesz, Feketehegy, Szeghegy, Kucura, Kúla.

Obrovác, Hegyes, Ó-Szivac, Ó-Keér, Tovariso, községi meghatalmazás nélkül; Veprovác, Keresztúr és Parabut pedig a megvétel ellen nyilatkozva, megjelentek.

E gyűlésen a jelenlevők felhatalmazták Kúla, N.-Palánka, Ó-Soóvé, Bukin, Gajdobra, Szeghegy,

Uj-Palánka és Bulkesz községeket, hogy a sörházat és járulékait az ajánlati áron vegyék meg, de köteleztesse a csatlakozó községeket 1887. december 31-ig a vétel érdekeltébe a magukéhoz hasonló vételkules szerint befogadni.

A teljhatalmú végrehajtó bizottságba beválasztottak: Nagy László, Kohn Mór Német-Palánkáról; Tessényi István, Lang Jakab Bulkeszről; Bieber György, Schneider Péter Szeghegyről; Payerle János és Müller István Bukinból; Höhn József és Reitter György, Gajdobráról; Leopold Jakab és Tanaszin Mija Ó-Soóvéről; Rác György, Diener János, Schlagetter Tamás Kúláról. Ezen meghatalmazottak 1887. szeptember derekán testületileg Budapesten jártak s Rác György elnök vezetése mellett a pénzügyminiszteriumban azon ígéretet kapták, hogy a sörházat s járulékait megkapják a becsáron.

Mindezen remények dacára a pénzügyminiszterium 1887. november 20-án 61.902. sz. alatt értesíti folyamodókat, hogy beadott ajánlatukat nem fogadhatja el; mert ez által az illető községek több évre szóló kölcsönös jótállást vállalnának egymásért, ami pedig nehézségbe, s a községek jól felfogott érdekébe ütközik. Egyben felhívja a községeket, — mert a miniszterium nagyon rajta van azon, hogy éppen a községek váltásuk magukhoz a sörméresi jogot — hogy 30 nap alatt községi képviselati gyűlésben állapítsák meg, mennyiért hajlandók a saját községükbeli sörméresi jogot megváltani.

Ezen 30 napi határidő most telt le a napokban; hogy a községek mit-tettek, majd közöljük.

A felhívást egy előkelő egyén, aki a közös vétel ügyének eddig is lelke volt, a következő kommentárral kíséri:

Nyilvánvaló, hogy a kincstár tagadó válasza és egyuttal felhívása az iránt, hogy a községek külön-külön adjanak be ajánlatokat, azon célból történt, hogy ily módon a kincstár az általa megállapított becsárnál jóval magasabb árt remél elérheti s ez magának a kincstárnak látszólagos érdekéből helyesellhető, de kétes, hogy célra vezető-e?

Mert eltekintve attól, hogy illetékes egyének — fővárosi jogászok — azt állítják, hogy a sörméresi jog a magyar törvény értelmében nem képezhet megváltási objektumot és mindazok, a kik a bor- és pálinkaméresi jogot örökáron megvették, a sörmérés gyakorlására eo ipso jogosítottak: nem valószínű, hogy az érdekelt 32 községből csak fele is vállalkozzék önállólag annyit megajánlani, hogy az összeg az átlagos becsárnak megfelelően.

Míg másrészt a fuzionált községek még ma is megajánlanak a becsárt és pedig azon obligóval, hogy a vételtől tartózkodó községeknek 3 évi határidőt engednek az átvételre, ugyanazon feltételek alatt, mint a milyennel az nekik adva lett.

Attól pedig, hogy árverésen egy valaki megveszi, tartani nem lehet két oknál fogva. Először, mert az árverező számol azzal, hogy a regále megváltás most már nem késhet soká és ha bekövetkezik, akkor méltán tarthat attól, hogy a lefizetett vételár állampapírokban, a melyeknek napi árfolyama jóval párin alul lesz, fog megtérülni. Másodsor a vevő, legyen az bárki, tudomást fog szerezhetni arról, hogy ugyan csak a legtöbb sört fogyasztó községekben oly nagy mérvű ellenszenvvel viseltetnék a közönség a nyereszkesedési vállalattal szemben, hogy nagyobb része hajlandóbb lesz a sörvásról lemondani, minthogy a spekuláns vevőt támogassa, és a sörfogyasztás által gazdagítsa s neki kénye-kedvére kiszolgáltatva legyen.

De minthogy végre is, értesülésünk szerint, a községek csoportja, még ma is hajlandó az egész sörház és valamennyi községek sörméresi jogainak megvételére a becsáron, — természetesen azon kikötéssel, hogy a sörméresi jognak a törvényhozás által netán történhető törlése esetén kártalanítva legyenek, — tehát ajánljuk, hogy az eredetileg megválasztott végrehajtó bizottság, vagy újból összehívandó érdekeltégy gyűléséből kifolyólag, ezen adatok felderítésével újból tegyen vételi ajánlatot a magas kormánynál.

Arról is értesültünk, hogy legutóbb Palánkán is tartatott egy érdekeltégy gyűlés, amelyen azonban a községek csekély számban jelentek meg és azonfelül Rác György vonakodott ezen a gyűlésen az elnökséget elfogadni; okul adván, hogy ő csak Kúlán vállalkozott a vezetésre.

Tekintve a közérdeket, elvárható Rác György urtól, hogy, amennyiben a községek újból megemberelnék magukat ezen fontos belügyüknek szönyegre hozatalával, nem fog visszahúzódni a felajánlandó elnökségtől, annál inkább se, mert ő még a tavali júliusi gyűlésről emlékezni fog az értekezleti jegyzőkönyv ama utolsó pontjára, melyben akkori — később visszavont — lemondása alkalmából az van írva, hogy „az ő visszavonulásával az egész vételi törekvés dugába dölne.”

Mármost mi a vázolt adatokból a tanulság?

1. A kincstár a kúlai sörházat ez év végével el fogja adni az érdekelt községeknek — ha lehet; magán vevőnek — ha kell.

2. A községek — mint már a miniszterium kimondotta — szolidárisan, vagyis egymásért jótállva, nem mehetnek be a vételbe; hanem mindegyik köteles a maga méltányos teherrészt a vételárból kivenni s viselni.

És itt a megoldandó csomó. T. i. minden község sokaltni fogja a maga terhét s keveselleni a szomszédét. És ha ezen a bajon nem tudnak átesni, majd elveszkeedik az évet s a kincstár tesz úgy, ahogy a saját érdeke követeli. A késő bánat: eb gondolat — újból beteljesedéssel fenyeget.

Azért tehát talán legjobb lenne, ha a községek még egyszer összeküldenék megbizottaikat s kimondanák, hogy:

1. A sörházat és tartozékait együttesen közérővel megveszik; a költségeket egyelőre a lélekszám arányában vetik ki, de ezen — szemláttomást helytelen — kivetési módot maga idején helyesbiteni fogják. Ugyanis kirendelnek egy kezelő bizottságot, mely alkalmas módon a vételtől számitandó három évig pontos és szigorú statisztikát gyűjt az egyes községek sörfogyasztásáról, s az előzetesen helytelenül kirótt hozzájárulási összeget három év múlva kamatostul ezen beszerzendő adatok alapján kiigazítja.

2. Küldjön ki a vármegye a központból egy kellő tekintélyű s tapintatu főtisztviselőt, hogy az jelen legyen a községeknek hozzájárulási gyűlésein s ott felvilágosítva, buzdítva és kapacitálva, a vonakodó elemeket is megnyerje az ügynek. Hiszen ha egy-egy téglá- vagy kavicszállítmány, egy jelentéktelen árok, minden apró-cseprő víz- és közlekedésügyi szemle alkalmával kimethetnek a központiak a helyszínére: talán e 32 derék község is megérdemli, hogy a központból is segítsenek őket egyezségre hozni és a jóra — ha kell — kissé ráéröltetni.

Az az ellenvetés, hogy ez a községeknek házi ügye, a tényleges szükséggel szemben nagyon rideg és gyerekes kifogás; mert fölládozza a lényegét a formának. Hiszen a községi törvény 115—116. §-ának ha betűje nem is, de szelleme mindenesetre megengedi, hogy az efféle, könnyen perre vagy közkárra vezethető esetekben, a községek a tisztí ügyész közbelépéséhez folyamodjanak, és föl nem tehető, hogy a megajánlott közbenjárást, saját érdekeik félreismerésével, visszautasítsák.

A „Videant consules“ elvnek itt is érvényesülnie kell.

Mert ha efféle kísérlet nem történik, bizonyosabb a bizonyosnál, hogy a kúlai sörház, egyesek szükkeblűsége és kapzsisága miatt, magánkézre kerül; és a mostoha eredményben a hibások és nem hibások egyformán fognak osztozkodni Kúlán és Palánkán.

Többen.

Plébános választás és kegyuraság.

I.
 Appel Ede, volt adorjáni plébános ur, zentai plébánossá választatván, az adorjáni plébánia tresedésbe jött Ó-Kanizsa község ezen plébániának kegyura és pedig miután a plébániát Ó-Kanizsa alapította s Ó-Kanizsa is dótálja; a kegyuraságot a kir. alapító levél értelmé-

ben a legkiterjedtebb és feltétlen módon gyakorolhatja, úgy hogy a kálocsai érsek önmenciájának, a megválasztott plébánost csak bemutatni tartozik. Ez oly tiszta dolog és annyira világosan ki van fejezve az alapító levélben és az előző választások alkalmával önmenciájára elődjével folytatott többrendű írásbeli eszmecserekről az ó-kanizsai községi levéltárban fentartott okmányokban, hogy igazán meglepett bennünket érsek önmenciájának a községhez intézett leirata, melyben a folyamodók kérvényeit a választás megejtése végett a községhez leküldvén, 3 egyént jelölt ki a plébánosi állomásra. Igaz, hogy több pályázó nem is volt; nem világos tehát, hogy önmenciája tulajdonképp kijelölni akart-e? midőn a leiratban azt mondja: „Kijelölöm I-ső helyre N. N.-t stb.“ — Az ó-kanizsai képviselőtestület az érsek önmenciájára leiratát nem tekintette kijelölésnek, hanem csak korszerűtlen oszlatósnak; s teljesen eltekintve a kijelöléstől, szabadon választott a folyamodók közül, tiltakozván a kijelölés ellen, ha a leirat csakugyan kijelölés akart lenni.

Nézetem szerint az ó-kanizsai képviselőtestület még így sem járt el helyesen. Mert ha már az érsek önmenciája azt írja leiratában, hogy „érseki jogomnál fogva kijelölöm első helyre ezt és ezt“ — az, akárhogy kerülgetjük, nem jelenthet mást, minthogy érsek önmenciája a kijelölési jogot magának vindikálja; s ha ez így van, az ó-kanizsai képviselőtestületnek ki kellett volna vonni, az ezen kijelölés folytán előállott helyzet teljes konzekvenciáit; és vagy a kijelölés alapján választani, vagy pedig ily alapon nem menni bele a választásba; hanem a választás elhalasztásával meg kellett volna önmenciáját győzni arról, hogy a kijelölés jogát itt nem gyakorolhatja.

Most a választás megtörtént és pedig a képviselőtestület nézete és kifejezése szerint szabadon, eltekintve a kijelöléstől; ellenben önmenciája az érsek, miután a kijelölést egyének közül egy megválasztatott, szintén úgy tekintheti, hogy az ő kijelölése alapján történt a választás. Mert ha nem így fogja fel és ragaszkodik kijelölési jogához, úgy e választást, mely a jegyzőkönyv szerint nem az ő kijelölése alapján ejtették meg, meg nem erősítheti. E szerint most az ó-kanizsai képviselőtestület az által, hogy a kijelölés alapján, bár tiltakozva, bele ment a választásba, szabad választási jogát, mely eddig minden kétségen kívül állott, a jövőre nézve kérdésessé tette. Hisz a jövő választásoknál már e választásra mint precedensre hivatkozhatik az érsek; igaz, hogy ez ellen Ó-Kanizsa is hivatkozhatik a tiltakozásra; hanem hát mindenki tudja, hogy mit ér az a tiltakozás. Azt fogja majdnap főpásztorunk tiltakozásainkra válaszolni: Fiaim ti csak tiltakoztatok, én meg majd kijelölök.

A választó közgyűlésen ki lett jelentve, hogy ezen választás nemcsak ezen indokból, hanem más, szintén igen fontos indokból, melyet a 2-ik cikkben fogok fejtegetni, meg fog appellálnom; — én igazán kíváncsi vagyok a fejleményekre és pedig kiválólag az itt felhozottak tekintetéből.

A vármegye kötelessége a községek jogait megőrizni, még az érsek önmenciájával szemben is. Pedig a vármegye előtt egészen kétségtelen, hogy Ó-Kanizsának, mint kegyurnak az adorjani plébániára teljesen szabad választási joga van. Ha nem tudná Ó-Kanizsa községe okmányilag is beigazolni ezt; a mint be is tudja igazolni, még akkor sem lehetne e fölött kétség; és pedig azért nem, mert Bács-Bodrogh megye igen tisztelt méltóságos főispánja, e sorok írója és járásunk főszolgabírója előtt egy alkalommal a teljes meggyőződés hangján kijelentette, hogy mint megyei aljegyző, ő volt az adorjani plébánia alapításakor a referens ez ügyben; s igen jól emlékszik, hogy az adorjani plébános választás, Ó-Kanizsa község, szabad és korlátlan joga.*) Már most, ha a fentemlített felebezés a vármegye elé kerül; s a vármegye sértve látja az érseki kijelölés által a község kegyuri jogait; a választást okvetlenül meg kell semmisítenie, hogy a község jogait megőrizze; — vagy ha ezt nem teszi, úgy ki kell apodictice mondania, hogy a választást érvényben hagyja, mert a község nem az érseki kijelölés alapján, hanem ettől eltekintve s ez ellen tiltakozva választott, s így jogait fenntartotta.

De ha ezt kimondja a vármegye, úgy az érsek önmenciája által a leirat szerint a magának vindikált kijelölési jog nem csak megsértve van, hanem teljesen mellőzve is, s ez esetben az érsek önmenciája, ha következetes akar maradni, nem tehet mást, minthogy az adorjani plébános választást meg nem erősíti.

E választás tehát meg nem állhat, mert vagy a vármegye semmisíti meg, hogy a község jogát megőrizze; vagy az érsek nem erősíti meg, hogy a főpásztor jogát érvényben tartsa. Tertium non datur; csak az esetben, ha vagy az egyik, vagy a másik fél kapitulál.

Dr. Király Sándor.

(Vége következik.)

*) (A hivatkozás nem egészen helyes. Pletékes helyről nyert információ alapján azt az alábbiakban helyesbítjük.)

Sándor Béla főispán ur egy izben a cikk írójával a fenállott tiszánimeni koronai kerülethez tartozott községek kegyuri jogairól beszélgetvén, többek közt azt mondá, hogy azon időben, midőn ezen ügy a vármegye törvényhatósági bizottsága által tárgyalatott, ő mint akkori főjegyző és az ügy előadója, dr. Bende József ur, akkori ó-becei apát-plébános és bizottsági tag ellenében azt vitatta, hogy az érsek ama községek irányában kijelölési jogot nem gyakorolhat; és a vármegye törvényhatósági bizottsága az ő nézetét fogadta el. Az azóta nyert tapasztalatok azonban meggyőzték őt arról, hogy igen helyes és üdvös az, miszerint a főpásztor kandidál.

Ez alkalommal a főispán ur még oda nyilatkozott, hogy jóllehet az érsek kijelölési joga a fenállott tiszánimeni koronai kerülethez tartozott községekben levő egyéb plébániákra nézve, szemben a Király mint legfelsőbb kegyur elhatározásával, vita tárgyat nem képezheti; és habár némileg anomáliának tűnik fel, hogy Ó-Kanizsa községe saját plébánosát kijelölés mellett, míg az

adorjani plébánost szabadon válassza: mégis — nézete szerint — nyílt kérdésnek tekinthető az, vajjon a kijelölési jog megilleti-e az érseket az adorjani plébániára is; miután a kijelölési jogról sem azon királyi rendelvényben nincs szó, mely a kegyuri jogot az adorjani plébániára nézve Ó-Kanizsa községének adományozta; sem azon legfelsőbb elhatározásban, mely a fenállott tiszánimeni koronai kerülethez tartozott községekben levő egyéb plébániák irányában gyakorlandó kegyuri jogokat szabályozza, arról említés nem tétetik; sem neki oly későbbi elvi elhatározásokról tudomása nincsen, melyek ezen — nézete szerint — még vitás kérdést már „res judicata“ — vátették volna. Szerk.)

Hirek.

Kitüntetés. A Kisfaludy-társaságnak február 5-én, mint a dícső emlékt. Kisfaludy Károly születésének 100-as évfordulóján, tartott közgyűlésében a pályázatok sikere kihirdetvén, Dömötör Pál, helybeli kir. járásbírónak és ismert költőnek „A dal“ című tankölteménye rögtön a pályanyertes után megdíszített és nagy tetszés között felolvastatt. A szerző szívességéből lesz szerencsénk e művet legközelebb közölni.

Városi közgyűlés. Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1888. évi február hó 9-én délelőtti 10 órakor a városláza nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya: a helybeli katonai lövölde golyó felfogójának kiszélesítése iránti intézkedés volt. 2¹/₂ hold résztint a sikarai erdőből, részint a városi földekből díjtalanul átadatik 1891. év végeig, azzal, miszerint a lövőteret jobbról 2, balról pedig 3 elővéd lenne a személybiztonság okáért építendő. Az erdő területén levő fák közérverés utján eladtnak, a vételárból pedig a Sikara tées területe befásítandó.

Jogügyi bizottsági ülés. Zombor sz. kir. város jogügyi bizottsága 1888. évi február hó 9-én d. u. 3 órakor ülést tartott a következő tárgysorozattal: 1. A közbiztonság vonatkozású rendőrfőkapitány által beérkezett szabályrendelet javaslata. 2. A helyben felállítani szándékolt selyembőrártár tekintetében adatai jogi vélemény. 3. Moits Sándor kérvénye boltbér elengedése iránt. 4. Weismann Ferenc kövezetvémentesség iránti kérvénye.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori polg. kaszinó-egylet. dalárda 1888-ik évi február hó 14-én a polgári kaszinó-egylet helyiségében farsangi dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Műsorozat: 1. „Nehéz idők.“ Férfikar Thiele E.-tól. 2. Ábránd Huber Károlytól, hegedűn előadja Komlós Armin ur. 3. Vegyeskar Doppler F. „Benyowszky“ című operájából. 4. „A gyónás“ Suppé F.-tól, énekl. Moldován V. Gyula ur. 5. „Hermánida polka“ Necke H.-tól, előadja a dalárda zenekara. 6. „Farsangi prédikáció“ Don Pedrotól, szavalja Rác Soma ur. 7. „A népfelkelők“, Cantate dr. Molnár István Lajostól, férfikar magánrészekkel és zongorakísérettel szerette Bergmann Agost ur. Komlós Armin ur szíveségéből működik közre. A tánc alatt Hercenberger Sándor zenekara játszik. Belépti díj 1 ft. t. e. pártoló tagok a tagsági jegy első szelvényével lépnek be. Jegyek előre váltathatók Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében. Kezdeté este 8 órakor.

Pénzügyintézetünk. A zombori takarékpénztár több mint öt millió bevéttel, 202,766 ft 24 kr. jövedelmet és 2,980,969 ft 57 kr. vagyon mutat ki. A tiszta jövedelem 26,114 ft 55 kr. a (mult évben volt 38,164 ft 80 kr.) a jelentékeny csökkenést az okozta, hogy 320,000 ft áru magyar papíráradékot és 60,000 ft áru magyar aranyáradékot továbbá 44,8000 frton alföldi-vasúti részvényeket vásárolt és ezek az üzleti kimutatás lezártakor a háborús hírek miatt jelentékeny értékesítést szenvedtek.

Kaszinói tisztújítás. A külai „Polg. olv. Egylet“ tisztújító közgyűlést f. évi február 2-án d. u. 3 órakor tartotta meg. Korbai Károly ügyvéd mint korábbi vezetés mellett elnöké újból, az ezen tisztelt már 5-ik év óta viselő derék Boskó A. Mór, alelnökké Sztójkovits György kir. albiró, jegyzővé dr. Récei Ede ügyvéd, másodjegyzővé Zányi István, pénztárossá ismét Mokry Dezső, könyvtárnokká pedig Potzta Ferenc választottak meg. Az alapszabályok revíziója is kimondatván, ennek eszközésével Boskó A. Mór elnök, Lederer G. kir. jrbíró, Mezey Zs. kir. közjegyző, Dosztig József és Malonyay Sándor ügyvéd, tagokból álló bizottság küldetett ki. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Közgyűlés. A hódásági takarékpénztár 1888. évi február 26. napján d. e. 9 órakor a takarékpénztár üléstermében tartandja XVI-ik évi rendes közgyűlést, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgyai: 1. A közgyűlési elnök megválasztása. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről. 3. A mérleg előterjesztése és a tiszta nyereség mikénti felosztása iránti intézkedés. 4. A felmentvény megadása. 5. A visszalépett 6 igazgatósági tag helyébe alapszabályaink 74. §-a értelmében megválasztása. 6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelteltesítésére két részvényes tagnak megválasztása. 7. Netáni indítványok. Az igazgatóság.

10 év utáni találkozás. Folyó évi június hó 27-én lesz tíz éve, hogy az Eperjesen (Sáros m.) fenálló ág. ev. tanítóképző intézet III-ad éves tanítójelölté szerződésileg kötelezték magukat fenti napra tíz év múltán az ország bármely részéből Eperjesen megjelenni. Megyénkből 2 tanító fog ez alkalomra fölrándulni u. m. Meszák Péter kis-keéri és Gotthárd Sámuel bulkeszi tanító.

Ó-Kanizsáról írják: Nem hal a cigány a vízbe, tartja a közmondás; de hogy a zenészek a golyósból sem árt, arról eddig nem tudott a világ, pedig úgy van! Első zenekarunk brácsása megúván a komisz világ füstölését, kapta magát, szerzett egy kisebb fajtájú revolvert és egyik töltelékét úgy a szive tája körül magába küldte, mint az eredmény mutatja, hiába! Kutya baja, ma már fenn jár és ismét füstöli ezt a besozatlan világot. Prosit.

Hymen. Schlachter Károly külai r. kath. tanító eljegyezte Bosnyák Terka k. a. Zomborban. Gratulálunk.

Kiigazítás. A „Bácska“ f. évi 10-ik számában megjelent „Necrolog“ című közleménybe hiba eszszott be, amennyiben néhai Strasser D. Lipót, volt külai rabbinus nem Galiciában, hanem Morvaországban Triesch községében született, ahol atyja szintén rabbinus volt. Mit is ezennel helyreigazítottunk. A beküldő.

Üzletváltoztatás. Dreher Ignác üveges, a Kúlán 40 év óta fennállott jöhírű üzletét unokájára, Hruby Sándorra ruházta át.

Eljegyzés. Glück Samu, bács-almási kereskedő, e napokban jegyezte el Wámoscher Dávid kupuszínai kereskedő leányát, a szép Malvin k. a.

Táncmulatság rendeztetett mult hó 28-án a bajnai olvasókör által saját könyvtára javára, melyen a helybeli összes intelligencia, valamint számos vidéki vendég és a polgárság is igen szép számmal jelent meg. — A topolyai első magyar zenekar huzván a talp alá valót, kedélyesség és vig kedv egész éjjel át uralgott. Anyagiilag is igen szép eredményt mutathat föl, a mennyiben a rendes belépti díjakon kívül, még a következő fellíllizetések folytak be: Wámoscher Géza 4 ft, Szilvassy János 3 ft, Vojnics Béla (Szabadkáról) 2 ft 50 kr, Bruck Mór 1 ft 50 kr, Kesztler Mátyás 1 ft 50 kr, dr. Kirez Mór 1 ft, Kriszhaber Ignác 1 ft, Vojnics József 1 ft, Nikolics Miklós 50 kr, Klíki esasz. kir. kapitány 50 kr, Bandobranszki István 50 kr, Fenyvessy Antal (Topolyáról) 50 kr, Bódi György (Topolyáról) 50 kr, Márton Imre (Topolyáról) 50 kr, Pálics Antal 50 kr, Mangh József 50 kr, Altmann József 20 kr, Vojnics Vince 20 kr, Szakal János 20 kr, Dulity János 20 kr, Klemann Mátyás 20 kr. Ezekben kivül Zákó Milán Zomborból 1 firttal, ifj. Vojnics István Zomborból és Krámer Rezső Topolyáról 1—1 firttal járultak hozzá könyvtárunk gyarapodására, mit ezennel a legnagyobb köszönettel nyugtat a rendezőség.

A külai dalárda, amint humoros és komikus szellemű annonce-ában hirdeti, február hó 13-án, vagyis húshagyó hétfőn a „Polgári Olv. Egylet“ helyiségeiben álarcos s jelmezes táncal egybekötött dal- és bohócestélyt rendez, amely előre is igen érdekesnek ígérkezik. Beléptidij személyenként 1 ft, családjengy 2 ft. Fellíllizetések a művészeti cél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak. Kezdeté este fél 8 órakor.

Hímen. Ifj. Lemhényi Sigmund Gyula, Obrováról eljegyezte, a bájos és kedves Szedresy Mariskát Palánkáról.

Táncvigalom. A bajnai I. nögyelet 1888-ik évi február hó 11-dik napján az „Arany-bárány“ szálloda termeiben élőképpel és műkedvelői előadással egybekötött jótékonycélu táncvigalmat rendez.

Esküvő. Kulán f. évi február 7-én, d. e. 1/2 11 órakor vezette oltárhoz a róm. kath. templomban, Zuffa Károly kir. járásbírósi irattárnok, Ebend Etelka kisasszonyt, özv. Ebend Józsefné szül. Hanga Teréz kedves leányát.

Csillagok járása. Február hónapban részleges napfogyatkozás lesz 11 és 12-ike közt, mikor a napnak fele homályosodik el, de nálunk nem lesz látható. A nap hossza 1-én 9 óra 30 perc volt, vagyis reggeli 7 óra 29 percek kelt s d. u. 4 óra 59 percek nyugodott. A hó végéig a nap 1 órát és 28 percet nő, vagyis 29-én reggeli 6 óra 44 percek kelt s d. u. 5 óra 42 percek nyugszik. A nap 19-én reggel 5 órakor a halak jegyébe lép. — Veszedelmes napok lesznek Falb Rudolf jóslata szerint február 12-ike és február 27-ike. Az első nap az ujhoddal, a második a holdtól-tével esik egybe.

Megmérgezte magát. Ó-Morovicán Deutsch-Weisberger Száli, szép fiatal asszony, f. hó 2-án ismeretlen okból jégszóda ivás által megmérgezte magát, s 2 napi kínos szenvedés után meghalt.

Vásár. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Bács-Bodroghvármegye területéhez tartozó Bács községben a március hó 10-ik, szeptember hó 8-ik és október 26-ik napjára engedélyezett országos vásárok ezentul közvetlenül az említett időpontok után következő hétfőnapokon tartassanak meg.

Bál. A hódásági vörös-kereszt fiókegyetnek f. hó 7-iki táncvigalma fényesen sikerült, a mennyiben azt, mint az alábbi névsor is mutatja, elegend látogatták. A jökedy határt nem ismert, a tánc pedig reggeli 7 órakor végződött. Jelenvoltak a következő urasszonyok: Rausch Edéné, Fogl Mihályné, Bittermann Nándorné (Zombor), Müller Béláné, Schwerer Mihályné, Schwerer Jakabné, Ertl Ferencné, Korányi Béláné, Schumacher Jakabné, Scultéty Edéné, Willmann Mátyásné, Maly Józsefné, Wenk Benedekné, Langenbacher Mihályné és Bertl Etel, Ertl Zsuzsa, Fogl Mariska, Müller Vilma, Müller Mariska (Erdővég), Bittermann Hermin (Zombor), Paupert Anna, Trischler Irma, Wenk Anna, Wenk Teréz, Schumacher Paulina, Belohorszky Kornélia (Bácsujfalú), Schäffer Emma, Langenbacher Matild kisasszonyok.

Műkedvelői előadás. Bács-Almásan, 1888. évi február hó 8-án az „Uri-kaszinó“ nagytermében, műkedvelői előadással és tombolával egybekötött zártkörű táncestély tartatott, mely alkalommal színr került: „A dícsőség bajjal jár.“ Molnár József, Raichheld Adolf, Stolisics Márton urak, Kisimrédy Pálné asszony és Simkó Irma k. a. közreműködésével. Ezt megelőzte „A kompanisták“ című vígjáték, Kisimrédy Pál, Molnár József, Madzinyi Adorján, Kancsár László urak, Werner Mariska és Simkó Irma kisasszonyok közreműködésével.

Az ó- és török-kanizsai takarékpénztár XVIII. üzletéve 15,009 ft 26 kr, tiszta nyeresémmel zárult. 1 drb 50 forintos részvény 7 ft osztalékot kap, a tartalékalapra 4,000 ft adatott, mellyel együtt 43,000 frtra egészítették ki.

Az artézi kút furásában tegnapi 320 méterig haladtak.

A „Bulkeszer Volksbank“ ot C. M. Gruby vezetési s 25,000 ft részvénytökéje tisztán 3071 frtot nyert; osztaléka 10%.

Virághullás. Gyászlapot vettünk mely Zentáról febr. 5-iki kelettel jelenti Horszányi János dolgozótársunk 7 éves ilonkájának korai halálát.

A dohányjövédéki törvények és szabályok végrehajtása tárgyában a bel- és pénzügyminiszterek, mint annak idejében közöltük, már jóval előbb korrendeletilag hívták föl a törvényhatóságokat, aziránt, hogy a törvényben kiszabott köteleességek az előljárók s tisztviselők által pontosan teljesítenek. Most a pénzügyminiszter újra korrendeletet intéz a törvényhatóságokhoz, a melyben fölhívja ezeket, hogy a csempészetet igyekezzenek a legnagyobb eréllyel megakadályozni.

lyozni. Különösen fontos — gyomond a rendelet — a törvénynek pontos és lelküimeretes alkalmazása s ez által a csempészet megakadályozása azért, mert a dohánycsempészet igen sok esetben megkárosítja magát a termelőt is, de mindenesetre megkárosítja az államkincstárt — és az, a ki a csempészet jövedelmezőségét, akár az által, hogy maga is vevőnek áll be, akár csak az által is, hogy az ily tiltott adásvételt különösen mint tisztviselő, vagy előjáró, minden törvényes eszközzel nem gátolja, e ténynek részesevé válik. A miniszter, ama tudatban, hogy ez iránt értelmes hazafiak között nézeteltérés nem is lehet, nem szándékozik a törvényhatóság buzgalmit ezuttal ez irányban fokozni, mert azt — mint önmagától értetődőt — elvárja. A miniszter célja e leirattal az, hogy megtörténjen minden, a mi szükséges arra, hogy egy a községi előjárók, mint az egyes honpolgárok teljes tudatában legyenek annak, a mit az idézett törvény köteleseggé tesz, vagy szigorúan büntet. A miniszter kijelenti, hogy nagy súlyt helyez erre, mert el van határozva a törvény rendelkezéseinek mindenkiel szemben való közzététel szigorú végrehajtására. Fölvívja emellett a törvényhatóság, hogy lehetőleg tisztviselőknél az egyes községekbe leendő kiküldése utján intézkedjen az iránt, hogy az előjárók a rajtuk rótt köteleseggükről felvilágosítsanak, továbbá hogy az egyes lakosok is értesüljenek azon büntetésekről, a melyeket magukra vonnak, ha a törvényben tiltott cselekményeket követnek el, s hogy végül oly vidéken, a melyen dolmányt termelnek, ugy a termelőknél, mint a kertészeknél tudomására hozassék, hogy a csempészet üzése, vagy a dohánytermelés szabályellenes kezeltésének, egyebeknél kivül, okvetlenül következménye lesz, a dohánytermelési engedély elvesztése, s hogy ott, a hol a csempészetet üzik a nélkül, hogy annak megakadályozásában az ugyanazon községbeliek maguk is segítsenek nyújtásának, az eredmény a termelési engedélynek nemcsak a csempészekről, de az egész község területén való elvonásáig lesz.

Az új-verbázi takarékpénztár 17-ik zár-mérlege Popper Mór D. igazgató alatt 27,000 frt alap-tőkével, 17,959 frt 78 kr. tartalékalappal, 4,648 frt 54 kr. tiszta nyeresémet ért el s egy 90 frtos részvényre 9 frt osztalékot ad.

Színházi pályázatok. A zombori színház bérletére vonatkozólag, a f. évi október 1-től dec. 31-ig terjedő évadra, pályázatot nyitottak. A pályázati kérvényeket f. évi március 31-ig kell benyújtani a színházi bizottság elnökéhez. — A szabadkai színházra Ditrői Mór, Csóka Sándor, Jakab Lajos, Geiger Mór, Balogh Árpád és Berki Ferenc pályáztak. A színházat szótöbbséggel Csóka Sándor nyerte el.

Öngyilkosság. Szabadkán Lehmann Rudolf 19 éves kereskedő-segéd a napokban, ismeretlen okból föbe lötte magát.

Sport. Az Achilles Sport-Egyet febr. hó első-jén verseny-bizottsági ülést tartott, főbb tárgyai közé a folyó évi versenynapok kitézése tartozott: febr. 5. hó-talp és golyó-versenyek Palityon; apr. 2. országúti velocipéd-versenyek; május 13. tavaszi viadalok; május 21. 1000 km. velocipéd kirándulás; július 15. nyári viadalok Palityon; jul. 29. velocipéd kirándulás Erdélybe; szept. 23. országúti velocipéd versenyek; okt. 7. ószi viadalok napjai lettek kitéve.

Hymen. Ulrich Vince zombori vizsgált ács-mesternek Wagemann Etelka kisasszonnyal való esküvője f. hó 11-én leend.

Fényes cigány lakodalom volt városunkban f. hó 7-én a délutáni órákban. Sárközi János, a helybeli első népezenekar kitűnő cimbalmosa vezette ol-tárhoz Sárközi Katinkát, a megholdogult hírneves nagybőgős kedves leányát. Az esküvőnél városunk előkelő fiatalága szerepelt, a komai tisztet dr. Molnár Károly, házk. előadó, a násznagyit Csicsáky Mihály főispáni titkár vitte, fővőfélykül Szemző Károly, dr. Lovász Márton és Tárcazi Dezső, nyoszolyóleányokul a föltimulhatlan kedvességű Herczenberger kisasszonyok szerepeltek. A fényes fogatok hosszú sorából álló imponans menetet egy a templomban, mint az utékon nagy számú közönség nézte. Az esküvőt a lakodalmas háznál pazar lakoma követte, mely egészen antik modorban, rigmusos felkösztőkkel s a szokásos regulák betartásával folyt le.

A másodizben bukott tanulók ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelettel intézett a tankerületi főigazgatókhoz, a melyben fölemlíti, hogy többször előfordult az az eset, hogy olyan középiskolai tanulók, a kik mint ismétlők sem bírtak a követelményeknek megfelelni, ugyanazon osztályba másodszori ismétlőkül, tehát harmadszor is fölvetettek. Az ilyen tanulók semmiféle biztosítékot sem nyújtanak a továbbhaladásra, sőt tapasztalás szerint előrehaladt koruknál fogva, a többi tanulóknak rossz példát is mutatnak, de különben is az osztály harmadszori ismétlése a középiskolai törvénynek hasonló kérdésekben kifejezett intézkedéseivel s a törvényeknek azokban nyilvánuló szellemével ellentétben áll. Emellett a miniszter az osztály másodszori ismétlését meg nem engedí, miért is felhívja a tankerületi főigazgatókat, hogy a vezetőik alatt álló középiskolák igazgatóságait ily értelemben való eljárásra utasítsák.

Sürgöny. Megsemmissített a szabadkai képviselőválasztás. Mamuzsich Ágó volt választási elnök 2803 frt költségekben elmarasztaltatott.

Városunk közegészségügye 1888. évi január hóban.

E hónapban a közegészségügyi viszonyok mindenben egyezők voltak az előző december és a múlt évi január hónappal mind a halálozási arány, mind pedig a szövőnyosan előfordult ragályos betegségek tekintetében. Kedvezőnek tehát nem mondható, miután az előfordult ragályos betegségek száma még mindig elég jelentékeny arra, hogy az, az egészségi viszonyokat kedvezőtlené tegye. Különösen a himlő ismét számosan fordult elő, csupán az a vigasztaló, hogy az előfordult 10 haláleset közül 8 a 2 éven aluliakból való és ezek közül egy sem volt beoltva, a másik kettő pedig 7 éves volt és ezek sem voltak beoltva. Világos tehát ezekből, hogy a himlőoltási új szabályrendelet szigorú végrehajtása jövőben az ily eseteket megszünteti és ha fel is lép a himlő betegség, ugy az, mint a jelen tapasztalat is bizonyítja, korán sem fog annyi áldozatot követelni.

Az iskolába járó gyermekek egészségi állapota elég

kedvező volt, összesen 110 megbetegedési eset és csak 1 haláleset fordult elő.

Orvosrendőri szempontból az élelmickek és tápszereket folytonosan ellenőriztem, romlott avagy az egészségre ártalmasat nem találtam, panasz sem érkezett be ez irányban.

A városi II. orvos, dr. Poppovits ur jelentése folytán a Cservenka külvárost — ahol is számosan himlő-betegedések fordultak elő — átvizsgáltam és 10, már gyógyulófelben levő, enyhe lefolyású himlős beteget találtam, hol is a fertőzötlenítést, a legnagyobb mérvben, személyesen eszközöltem, azóta a megbetegedések száma alig számbavehető. Ez alkalommal tapasztaltam, hogy vannak lakások, ahol 12 □ méter térségben 6—8 egyén tartózkodik és ehhez még a falak oly nedvesek és az egész lakás oly bűzös és piszkos, hogy éppen nem lehet esodálkozni, ha a himlő vagy bármely ragályos betegség a lakók közül egyet sem kímél meg. Miért is legközelebb jelentést fogok tenni az elsőfoku közegészségügyi hatóságoknak, hogy az ily lakásokat, amint az időjárás viszonyok megengedik, ürítse ki és azoktól a lakhatási engedélyt vonja meg.

A testi épség biztonsa, a rendkívüli havas és hideg időjárás és a rendőrség szigorú dacára, a háztulajdonosoknak a tisztasági szabályrendelet iránt tanusított közönye folytán, igen rossz lábon áll, mert már számos súlyos sérülések fordultak elő, és következtek.

A trachoma a tanintézetek és iskolákba járók között nagyszámban apadt, a gyógykezelés alatt levők 80% meggyógyult.

A fenálló 6 kójelep, szabályrendeletileg hetenkint kétszer lett megvizsgálva átlagos számu 16 kójelemből, kik közül nemi megbetegedés miatt 2 lett hórházba helyezve.

Az állatok egészségügye kedvező volt, köztük sem ragályos, sem járványos betegség nem fordult elő.

Erőszakos halál 3 fordult elő. 1 gyilkosság, 1 a gyilkosságot elkövető öngyilkossága és 1 megfagyás.

Orvostörvényszéki avagy rendőri boncolat nem fordult elő.

Meghalt összesen 79 és pedig 41 finemű, 38 nőnemű. Korra nézve 0—1 évig: 22; 1—5: 18; 5—20: 9; 20—30: 6; 30—40: 2; 40—60: 5; 60—80: 15; 80 éven felül: 2.

Korra nézve: veleszületett gyengeség: 7; göresök: 2; gyermekszály: 3; tüdőlob: 14; tüdőgümőkór: 11; bélhurut: 1; hagymáz: 1; himlő: 10; ronsoló toroklob: 2; torokgyík: 2; höklurut: 7; Gutattés: 1; aggkór: 10; vízkór: 3; egyéb halálok: 2; erőszakos halál: 2; öngyilkosság: 1.

Született összesen 81; tehát kettővel több, mint a mennyi meghalt, kik közül 48 finemű, 33 nőnemű; ezek közül törvénytelen 6 finemű.

Halva született 3 finemű.

Házasságra kelt párok száma: 11.

Kelt Zomborban, 1888. évi február hó 3-án.

Dr. Vadas Kálmán,
tiszti főorv.

Ó-Kanizsa, 1888. február hó 4.

Papválasztás. Hitoktatói állás rendszeresítése. Iparoktatási felügyelő.

Kiesibe mult, hogy hevesse nem vált jelenetei lettek a febr. 4-iki közgyűlésnek. Az adorzáni plébános választásnál az alapítványi levél felolvasatván, a kérelmezők nevei soroltattak föl, versenytársak csak ketten voltak: Zóni Fábiana, martonosi segédlelkész, a megüresedéstől fogva Adorzánon helyettes. Néveri Sándor tudor, kalocsai papnöveldei tanár, volt ó-kanizsai segédlelkész, később Zomborban és Ujvidéken gymnasiumi hitoktató.

A választás a két előbbi közt történnhetett, mivel csak nekik volt pártjuk, az utóbbi egy szavazatot sem nyert.

Ifj. Tóth József képviselő nyitotta meg a vitát, fejtegetni kezdvén, hogy bár az alapítványi levél értelmében a képviselőtestület minden egyes tagjának vallás-különbség nélkül joga van a választásnál szavazatát gyakorolni; de azért ajánlja, hogy a szerb és zsidó vallású képviselők ne folyjanak be szavazatukkal a választásra, hagyják ezt kizárólag a kath. vallású képviselőkre, már azon tekintetből is, mivel a kath. vallásnak sem folytak be az ő papjaik választásába vagy más vallásos természetű ügyeikbe. Előre is jelzi, hogy a választást, ha meg nem hajolnak a más vallásnak, megfélebbezi. (Ó! hal-latszott egy hang.)

Hogy ily előzmény után heves, az ügy méltóságát sérthető vitába nem elegendett a közgyűlés, a higgad-tabb rész, főleg Szilágyi György elnöklő bíró tapinta-tosságának köszönhető, ki is igen helyesen jegyzé meg, miszerint a képviselőtestület nem a kegyuri jog gyakor-lása feletti vitázás, (mivel az kétséget kizárólag, mit az indítványtevő képviselő ur maga is elismer, körül van írva az alapítványi levélben.) hanem plébános választás és más ügyek feletti határozat hozatala végett gyűlt egybe. Miért is kéri a képviselőtestületet, tartózkodjék az ily természetű vitáktól és ejtse meg a választást kegyuri joga alapján. Mire a jelenvolt 51 képviselő közül 50-en szavaztak, egy előre kijelentette, hogy a szavazásban részt nem vesz.

A beadott 50 szavazatlappól 2 türes lévén, így 48-an gyakorolták jogukat; mely szavazatokból 20 Zóni Fábiana, 28 Néveri Sándor urra esett.

Hogy kihirdetett a szavazás eredménye, a megválasztott neve szünni nem akaráz éljenzessel üdvözöl-tetvén, a kíváncsiak, főleg a közelebről érdeklődők kö-reben azonnal megindult a találgatás, hogy a megvá-lasztott csakugyan, mint az ellenpárt híresztelte, a más vallású képviselőknél köszönheti-e megválasztatását. Az eredmény fényesen igazolta, hogy az ellenpárthoz tar-tozók, főleg annak az említett vitát kezdő feje, ebben is, mint sok másban esalódott; a 48 szavazatból 41 r. kath. vallású képviselőé és csak 7 volt más vallású. Tehát Néveri Sándor tudor urat akkor is adorzáni plébánosnak üdvözölhetnők, ha a más vallású képviselő-k nem szavaznak is.

A mai közgyűlés egyik tárgyát képezte a már régóta vajdudó rom. kath. hitoktatói állás rendszeresítése is, mely ma már azonban dűlőre jött. A közgyűlés a már egyszer elvben elfogadott rendszeresítést 300 frt évi díjazással mondotta ki határozatilag és kétségtelenül a megye is helyben hagyja azon tekintetből is, mivel ezen határozat által a községre újabb teher nem ne-hezül. (Csak ha kapnak rája folyamodót?! Szerk.)

Mig a segédlelkész urak töltötték be lelkészi bakros teendőik mellett a hitoktatói állást, akkor is a közgyű-

lés méltányolva fáradozásait, évenként 300 frttal mint tiszteltetjével jutalmazta meg őket.

A különbség tehát a mult és jelen közt egyedül az, hogy nem az év utoljában, hanem havonkénti részle-tekben adatik ki az összeg és nem meg-megújított kér-vényre, hanem határozatilag.

Hogy a közgyűlés a hitoktatói állást rendszeresi-tette, helyes elvből indult ki. Bár tagadhatatlan, hogy a segédlelkész urak is megféleltek ezen elvállalt kötel-meiknek, de aki ismeri, illetőleg tudja, hogy mennyire igénybe van idejük lelkészi teendők pontos teljesítése által véve, jogosan nem követelhetne tőlük, hogy oly eredményt mutassanak föl, mint az, ki kizárólag csak ezt teljesíteni hivatott.

Hasonló fontos ügy volt az iparos tanoncok oktatásának felügyelőségére kijelölt iparta-nodai bizottság megválasztása. E bizottságra megválasz-tattak: Dukai István, ifj. Tóth József, Nagy Illés, Czérna Szilveszter, Piri Bálint, Deutsch Ferenc, Csuka Sándor, Dukai Lukács, Basa Sándor és Szabó József részben községi képviselők, részben iparosok és kereskedők.

Hogy az iparos tanoncok szellemi kiképzése az ipartanoda felállításával mint leendő fog venni, rö-vid idő alatt igazolva leend.

Eddig is oktattattak, de csak heti 2 óra alatt és a mi fő, az ismétlő földmives tanulókkal együtt, minek következtében az ismétlő osztály olyannyira túltömvé volt, hogy legtöbbször hely sem jutott leülésre a tanuló-knak. Hogy ezen állítás nem túlzott, csak annyit emli-tünk föl, hogy azon tanterem, melyben az ismétlő osz-tály tanulói vasárnaponként délután összegyűlnek taní-tásra, csakis 72 tanuló befogadására elegendes, melyben azonban ma nap is 118 tankötele szorong. Ha ehhez fölemlítjük még azt is, miszerint az ismétlő iskola ta-nulóinak azon képzettsége, mellyel az ismétlő osztályba jönnek, majdnem annyiféle, mint ahányan vannak, nem különben könyveik: a legjobb akarat mellett sem tehet eleget teendőnek az ismétlő osztály tanítója, annál ke-vésbé képezheti ki az iparos tanoncot későbbi állásának megfelelőleg.

Ugy az iparos, mint a földmives tanulóknak 8%-a sem írni sem olvasni nem tud midőn az ismétlő osz-tályba kerül, 25 százaléka csak akadozva, 25 százaléka kissé folyékonyabban, s a többi része tud csak kellő fo-lyékonyssággal olvasni és írni. A számolásnak alap föté-telét az egyszerűen háromnegyede sem tudja hiba nélkül. Könyve és íróeszköze egyharmadának nincs. A pontos iskola látogatás kötelezettségét több mint fele csakugy felvállról veszi, minthogy a büntetés nem őt, hanem szülőit éri ha elhanyagolja is a tanításon meg-jelenést.

Igy hát a közgyűlés a felsőbb helyről szorgalmazott ipartanoda felállítását határozatilag kimondotta; helye-sen escelekednék, ha a földmives tanulók ismétlő isko-la látogatásáról is akként gondoskodnánk, mint az már e lapban egyidőben szellőztetve volt.

Csonopla, 1888. február 8.

Olvasókori felolvasás és bál. — Temetkezési és önszegélyező szövetke-zet. — Fogvasztási adóberlet leszállítása.

A csonoplai intelligencia is belátta a társulás szük-ségességét, midőn alig mult egy éve, olvasókört alakí-tott, melynek ma már nyolc rendbeli lapja áll rendelkezésére.

F. évi január 25-én az olvasókör, az általánosan tisztelt és szeretett elnöke Mayer Nándor plébános ur indítványára táncal egybekötött felolvasó estélyt rendez-tet, mely várakezésen felül jól sikerült. A rendezőség egy a táncterem földszítésében, valamint a vendégek ét- és itvágyát kielégítő ételek és italok kijelölésében és megrendelésében remekelt.

Este fél 9 órakor a felolvasást Herbert János ta-nító ur a „Walesi bárdok“ — Arany Jánostól — hatá-sos elszavallásával kezdte meg. Utána Utsai Ferenc gyógyszerész ur egy, a felolvasásokról tartott előszó után, saját szerzeményü „Gyura bácsi“ című oktató elbeszél-ést olvasott fel, melyben a nép közt annyira divó át-közödést hathatósan ostromolja. A felolvasás érdekes jelenetei feszült figyelemre bílicselték a hallgatóságot, s a végén szünni nem akaráz tapsvihár és éljenzés ju-talmazta a felolvasó urat fáradozásáért.

Erre rendezült a zombori banda nyirettűjűen a Rá-kóczy, mely a táncolókat a csinosan díszített, ámbár kis táncterembe esalta, hol a feszelen vig mulatság, móre patrió, kivilágos kiviradrig tartott. Az első négyest tés-züke miatt csak 20 pár táncolhatta, a többiek sóvár szemmel kísérték a lejtéseket, míg a második négyes-nél rájuk nem került a sor.

Videkről voltak: Poppovits Sándorné, Simonyi Bé-láné, Milasevits Antalné, Ödrnyé és Herbertné urnök; Wegler Gizi, Simonyi Nina, Herbert Mariska, Ödry Etelka és Juliska kisasszonyok.

A csonoplai temetkezési egyesület f. hó 2-án tar-totta rendez évi közgyűlését. Ezen valóban üdvös egye-sületben is látjuk a társulás kézzel fogható előnyeit. Hány árva, hány apátlan család áldja az egyesületet, a betegség és halál okozta végkikötkezesből származó inség fedezésére az egyet által nyújtott 25—30 frt se-gélyért; hány család tereltetett le ezen látszólag csekély segély folytán a bün, a koldulás utjáról s megnyerettet a társadalomnak.

Hegger S. József ur volt ezen üdvös egyet alapí-tója, s azóta mint igazgatója anyagi hasznosléstől men-ten, díjtalanul vezet s olyannyira felvirágoztatta az egy-letet, hogy jelenleg tekintélyes vagyonnal rendelkezik.

Hegger S. József ur valóban méltó a csonoplai közönség tiszteletére és szeretetére, melyben részesül is, a mennyiben a temetkezési egyesületen és takaré- és segélyező szövetkezeten kívül 1886. évi március 1-én egy harmadik jótékony célú egyesületet is „önszegélyező szö-vetkezet“ címen alapított, mely a szegényebb osztály részére van szánva s melynek áldásos hatása a szegé-nyebb nép anyagi helyzetére döntő befolyással bír.

A napokban egy örvedetes hír lepte meg közsé-günk lakosságát. Ugyanis Deák Andor községi jegyző urnak szorgos utánjárás folytán sikerült kapacitálni az érdekelte magas kinstárt a fogvasztási adóalap téves voltáról, mire az a 3600 frt bérletösszeget az idénre 2400 frtra leszállította.

Fogadja Deák Andor jegyző ur ezen hivatalos buz-gólkodásáért a lakosság elismerését.

B. M.

A közönség köréből.

Válasz B. urnak.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapjának 11. számában, az újdonságok rovatában, „Beküldetett” cím alatt és „B” aláírással egy közlemény jelent meg, melyben a cikkező ur hivatkozik a Betegségügyi alapsz. egyes paragrafusaira, de azt esodáljuk, hogy éppen az orvost választani elrendelő 26. §-t mellőzi; pedig ha régi tag az illető ur, akkor tudnia kell, hogy az orvos ép úgy, mint a többi tisztviselő is, a tavalit kivéve, évente újból választott. Hogy lárna volt, azt nem esodáljuk; hisz ezt az eltörpült kisebbség okozta, látva négy vagy több hét titkos korteskedésének eredményét dugába dölve. Azt is mellőzi cikkirő ur, hogy a többség a legutolsó választmányi ülésen önmaga közt elhatározta, miként úgy fog ismét maradni, amint eddig volt, azaz a közgyűlésnek ajánlani fogja az eddigi tisztviselők megválasztását.

Kérdjük már most: miért folyt az önök részéről oly erős korteskedés az elnök ellen? miért hagyták ki a választmányból sokan, kik ezen egyletnek ugyszólván létesítői voltak, és helyökbe alig pár hét vagy nap előtt beállott tagok tétettek? persze, de nem választattak meg, és ez fáj. Sajnáljuk, hogy ezen zenebona egyik fő szerepvivője maga azon személy volt, kit a most kihagyatni akarók minden évben megválasztottak.

Cikkirő ur azt is mondja, hogy a nagyobb többség a jelenlegi orvos mellett nyilatkozik. Mi, higgyék el, ebben tamaskodunk. No lám, ha ez így lett volna, miért csaptak akkor oly nagy lármát, midőn biztosra vették győzelmüket? Hisz ha pártjuk elég erős lett volna, úgy nem kívántak volna rendkívüli közgyűlést és nem óhajtották vala újból a pályázat kihirdetését, hanem azonnal leszavazták volna. Lám, itt is a többség csak azért engedett, hogy ezekben is megmutassa, mily békülékeny szándékú!

Ha a rendkívüli közgyűlésen leszavaznak bennünket, mi nem fogunk haragudni; ha azonban mi szavazunk le önököt, akkor önök se haragudjanak, mert nem mi, hanem önök voltak a kihívók.

Hogy az orvosi tiszteletjé esekély, azt mi is tudjuk, de ha a közös bizalom meglesz, úgy a tagok száma — és ezzel a tiszteletjé is — emelkedni fog. Mi szakadárokká nem leszünk, mert szívünkön hordjuk egyletünk nagy horderejű voltát, mit az eddigi szép pénzübeli eredmény is fényesen igazol. Ebből kifolyólag felhívjuk önököt is, ne ellenezkedjenek ott, hol annak sem értelme, sem helye nincsen; hanem iparkodjanak velünk egyetértve eszelekedni, úgy, mint eddig is tettük.

Ennyivel tartozunk az igazság és méltányosság szempontjából.

Zombor, 1888. febr. 8.

CS. J.

Nyilatkozat.

Több lap közölte a hírt, hogy „berontottam a községi iskolába és összevertem Steinmetz Frigyes tanító urat, az iskolás gyermekek szemeláttára. A gyermekek jajgatva futottak ki az utcára és telelarmázták a falut, hogy a pap gyilkolja a tanítót.” Mint hitoktató nem szoktam az argumenta bakulatoriákat alkalmazni, s így józan gondolkozásu ember nem tételezheti fel rólam, hogy tanítómát összevertem volna. Papi becsületemnek és megtámadott személyiségemnek védelmére tartozom annak konstataálásával, hogy az anonyim tudósító hazugságot közölt. A magyarosodás előmozdítása végett nálunk egy magyar-magán iskola létesített. A népnevelésügy minden barátja, örömmel üdvözölte e ténny. Hitfelekezeti gyermekeink közül 12-en járnak az intézetbe, s mint lelkesz azt kívánom, hogy a hit- és erkölestan valamennyi iskolában úgy itt is, jeles eredménnyel tanítsassék. S miután fentnevezett tanító ur, a vallás-tanítást illetőleg kötelességét teljesíteni vonakodott s az említett 12 növendéktől vallásitanítási külön díjt követelt: az esperességnél kerestem orvoslást. Ez a valódi tényállás. Az anonyim tudósító bizonyára nyílt ellenségem és azt hitte, hogy gerjedelembé jövök, ha valótlanságot közöl rólam a lapokban. Figyelmebe ajánlom Deák Ferenc egy mondatból álló sajtótörvényét, a mely ez esetben az erdemes anonyim tudósító uron rajta száradt hazudni nem szabad! Végül pedig szíveleje meg, a mi Horatius e verses mondatából megért:

Cave, cave, namque in malos asperrimus
Parata tollo cornua.
An si quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

(Vigyázz, vigyázz! Mert én a piszkálódotkat készen álló szarvaimmal kíméletlenül megdöfködöm. Avagy, ha valaki piszkos agyarával nekem ront, sirjak-e boszútlanul, mint egy kis gyerek?)

Uj-Sóóvén 1888. febr. 7-én.

Petri Károly,
ecanq. lelkész.

Naptár.

Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
10 Pént.	Skolasztikas.	Gábor	29 Ignác
11 Szom.	Dezso p. Froz.	Frozina	30 Nagy Vazul
12 Vas.	A Fars v. B. E. A Ötven.	Eul.	31 C. Cyrus, János
13 Hétfő	Riesi Katalin	Kasztor	1 Febr. Trifon
14 Kedd	Hush. Bálint	Bálint	2 Krisztus bem

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Kerestetik

egy kertész,

aki a virágok és melegágyak kezelésében jártas, s azonnal alkalmaztatik évre vagy rövidebb időre is.

Szemző Gyula.

3-2

471. sz.

p. 1888

Árverési hirdetés.

Alólírt kir. bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi: miszerint a budapesti kereskedelmi váltóörvény-széknek 1887. évi 58,667/p. számú végrehajtást elrendelő és a palánkai kir. járásbírósnak 1887. évi 4979/p. számú kiküldő végzése folytán Ruston Proctor és társai budapesti bejegyzett angol cég végrehajtó részére Vukojev Istrán, Lyubojev Milos, Radovanov Mladen, Radivojkov Mladen és Vukojev Pál obrováci lakosok végrehajtást szenvedők ellen 3186 frt 71 kr o. é. tőke s járulékaik iránt kielégítésképen bíróság lefoglalt és 1700 frtra becsült ingóságokra a palánkai kir. járásbírósnak 1888. évi 471/p. számú végzésével 3186 frt 71 kr tőke, ennek 1887. évi november hó 2 ik napjától járó 6% kamatai s eddig összesen 100 frt 33 krban megállapított költségek iránt a további kielégítési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében Janik Ferenc budapesti ügyvéd végrehajtó képviselő írásbeli jelentkezésre az 5164/p. számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtó, foglaltatós s felülfoglaltatós javára is, a meny nyíben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. c. 103. §-ára, az árverésnek Obrovácson végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul 1888. évi február hó 13-ik napjának délelőtti 9 órája kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt lokomobíll és eséplőgépet leg többet ígérőnek, az idézett t. c. 108. §-ában megállapított feltételek mellett készpénzért, szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Egyszersmind felhívatnak mindazok, kik az árvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. c. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólírt kiküldött végrehajtónál vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Palánkán, 1888. évi február hó 3-án.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

Szálloda-bérbeadás.

Zombor szab. kir. városában a

„Vadászkürt“-höz

cimzett szálloda, nagy kávéházi helyiséggel, 2 ebédlő, egy táncterem s ezzel kapcsolatos külön étkező-teremmel, 23 vendégszoba, a vendéglős részére 5 szoba és előszobából álló lakással, a szükséges konyha-, pince- és eselédhelyiségekkel, kertté átalakított nagy udvarral ellátott kis koresmával f. évi május 1-től 3. esetleg több évre bérbeadandó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos.

Szemző Gyula,

Zomborban.

5-1

Hirdetmény.

A zombori „Népbank bejegyzett takaré- és hitelszövetkezet” tagjait van szerencsénk ezennel a folyó évi február hó 12-én délután 3 órakor a zombori kereskedelmi és iparbank nagytérképében tartandó

IV-ik rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Az 1887. évről szóló számadások, úgy a felügyelő tanács jelentése a titkári hivatalban megtekintés végett kitétetek.

Zomborban, 1888. évi február 5-én.

A Népbank igazgatósága.

Napirend:

1. Igazgatói jelentés az üzletről, zárszámadások előterjesztése és azoknak jóváhagyása.
2. Felügyelő tanács jelentése.
3. Felmentvény megadása.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő tanácsnak be-töltése.
5. Jegyzőkönyv hitelesítése céljából egy bizottság választása.

Házeladás.

A bajai utcában, 431. sz. alatt fekvő lakházam, örökáron eladó. Bővebb felvilágosítás nálam alólírottnál.

Gajcsinovits Amália.

3-2

Meghívó.

Az első vaskuti segélyszövetkezet igazgatósági tagjai február hó 2-án határozatba vették, hogy február hó 16-án délelőtt 10 órakor a vaskuti róm. kath. iskolaépületben rendes évi közgyűlést fogja megtartani, melyre az összes részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. A közgyűlési elnök és jegyző választása.
  2. Igazgatói jelentés a lefolyt üzletről.
  3. A zárszámadási mérleg benmutatása és esetleg a fölmentés megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére, nemkülönben a tiszta jövedelem elosztása feletti intézkedés az alapszabályok 25. §-a értelmében.
  4. Az igazgató, aligazgató, a 12 igazgatósági és 4 póttag, valamint a leszámolási bizottság és az igazgatóság két tag választása a cégjegyzéshez.
  5. A szövetkezet feloszlása vagy további fennmaradása feletti határozathozatal.
  6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése a részvényes tagok sorából.
- Jegyzet. Tudomására adatik egyszersmind az összes t. c. szövetkezeti tagoknak, hogy a keresk. törvény 243. §. második pontjában követelt összes zárszámadási okmányok mai naptól fogva 8 napon át a szövetkezet helyiségében megtekinthetők.

Kelt Vaskuton, 1888. évi február hó 2-án.

Az igazgatóság.

Z Á R M É R L E G

az „Első vaskuti segélyszövetkezet”-től 1887. évi január 1-től december 31-ig.

V A G Y O N	frt	kr	T E H E R	frt	kr
Készpénzben 1887. évi dec. hó végén	63	88	Részvénytőke-számla	47217	67
Könyvek számlája	61187	—	kamat számla	2542	15
Butor és felszerelések számlája 20% le- vonása után a használatért	132	96	Betétek számlája a tőkésített kamatok hozzácsolásával	8489	98
			Alaptőke-számla	1194	—
			Tartalékalap-számla	1258	24
			Tiszta nyeresemény 974 részvény közt fel- osztva á 70 kr	681	80
	61383	84			

Pilger Nándor s. k.,
igazgató.

Raile Ferenc s. k.,
pénztárnok.

Jánosy Nándor s. k.,
könyvelő.

A fő- és segédkönyvekkel összeegyeztetvén, összhangzó- és helyesnek találtatott.

Vaskuton, 1888. évi február hó 2-án.

Hirmann Antal s. k.,
fel. biz. tag.

Schäfer György s. k.,
fel. biz. tag.

Flach Antal s. k.,
fel. biz. tag.

Zombor, 1888. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.